

2008-11-07

Strategi för det trygghetsfrämjande arbetet i Botkyrka kommun

2008-11-07

2008-11-07

SAMMANFATTNING	3
STRATEGI FÖR DET TRYGGHETSFRÄMJANDE ARBETET I BOTKYRKA	4
INSATSOMRÅDEN AV STRATEGISK BETYDELSE	4
<i>Mål och annan styrning</i>	5
<i>Utbildning och kunskap</i>	5
<i>Metoder och arbetssätt</i>	5
<i>Samordning och stöd</i>	5
STYRNING, ANSVAR OCH ORGANISATION	6
<i>Den politiska styrningen</i>	6
<i>Brottsförebyggande rådet – Brå</i>	6
<i>Chefsområdet i Södertörn</i>	6
<i>Kommundirektören och säkerhetschefen</i>	6
<i>Strategigrupp för trygghetsfrämjande arbete</i>	7
<i>Områdesgrupper</i>	7
UPPFÖLJNING	7
BILAGA: FÖRDJUPAD BESKRIVNING AV TRYGGHETSFRÄMJANDE ARBETE	8
TRYGGHETSFRÄMJANDE ARBETE – ETT LED I ATT UPPNÅ ETT HÅLLBART BOTKYRKA	8
BAKGRUND	8
<i>Alla är berörda</i>	8
<i>Vad menas med trygghetsfrämjande och brottsförebyggande arbete?</i>	9
<i>Utgångspunkter för det trygghetsfrämjande arbetet i Botkyrka</i>	10
<i>Jämställdhetsperspektiv</i>	11
<i>Social och etnisk bakgrund</i>	12
<i>Tillgänglighetsperspektiv</i>	12

2008-11-07

Sammanfattning

Ett samhällsliv präglat av tillhörighet, tillit och förtroende är den viktigaste faktorn för att skapa ett tryggt och mänskligt samhälle. Att förebygga brott är viktigt för att främja trygghet, samtidigt som trygghet inte främst skapas genom frånvaro av brott, utan genom att människor har förtroendefulla relationer till varandra och sin omgivning.

Att främja invånarnas trygghet är ett led i arbetet för ett hållbart Botkyrka, men också i att efterleva en rad lagar och riktlinjer. Denna strategi ska bidra till ett långsiktigt och mer systematiskt arbetet för att främja trygghet och förebygga brott bland flickor och pojkar, kvinnor och män i kommunens olika delar.

Tre viktiga uppgifter för det trygghetsfrämjande arbetet i Botkyrka är att:

- bedöma risker och skyddsfaktorer,
- skapa sunda och säkra miljöer och produkter för barn, unga och vuxna
- skapa sunda och säkra miljöer och produkter för äldre och personer med funktionsnedsättning.

Strategin pekar ut handlingsvägar och viktiga utvecklingsområden för kommunens trygghetsfrämjande arbete. Strategin ska vara vägledande för att formulera åtaganden i respektive nämnds ettårsplaner. Dessa åtaganden ska årligen sammanställas i form av en handlingsplan för det trygghetsfrämjande arbetet. Behov av att förstärka, samordna eller skapa nya insatser behöver kontinuerligt kartläggas.

I strategin beskrivs:

- inriktningen av arbetet och hur det ska styras
- behovet av kunskap och utbildning bland chefer och medarbetare samt hur kunskap och information ska spridas
- vikten av att införa nya och utveckla befintliga effektiva metoder och arbetssätt
- hur arbetet ska samordnas och de olika enheterna få stöd
- hur vi metodiskt ska följa upp arbetet.

2008-11-07

Strategi för det trygghetsfrämjande arbetet i Botkyrka

Denna strategi visar på handlingsvägar för att uppnå flerårsplanens mål om att främja trygghet och förebygga brott.

Några arbetsfält är centrala. Enligt Botkyrka kommuns säkerhetspolicy ska:

- kommunen medverka till en trygg och säker miljö för dem som bor, arbetar eller i övrigt vistas i Botkyrka
- alla som är anställda eller har förtroendeuppdrag känna trygghet i sin arbetsutövning
- samtliga verksamheter i kommunens regi bedrivs med mycket god säkerhet och fungera även vid svåra påfrestningar i samhället i fred och under höjd beredskap
- sårbarheten för brand, brott eller andra skador inom kommunens verksamheter kontinuerligt minska.

En av kommunens viktigaste uppgifter är att bidra till att medborgarna kan känna sig säkra och trygga i sin vardag. Brott som misshandel, rån, inbrott, skadegörelse, hot och hatbrott innebär konkret lidande och förluster för de flickor och pojkar, kvinnor och män som drabbas. I ett större perspektiv kan en utbredd kriminalitet även bli ett hot mot samhällsordningen genom att:

- inskränka tryggheten
- underminera rättsordningen
- minska människors frihet att röra sig och agera
- hota demokratin och ett väl fungerande näringsliv och samhällsliv i övrigt, i synnerhet om medborgarna förlorar förtroendet för rättssystemets förmåga att skipa rättvisa.

Sammanfattningsvis måste vi koncentrera oss på att stärka tillit, trygghet och tillhörighet bland allmänheten och fånga upp dem som riskerar att utveckla kriminella livsstilar. Att förhindra brott är viktigt för att främja tryggheten.

Insatsområden av strategisk betydelse

Trygghetsfrämjandet är en del av arbetet för att uppnå en hållbar samhällsutveckling. För det krävs ett långsiktigt och systematiskt arbete, där målen och styrningen är tydliga. Dessutom måste förtroendevalda, chefer och medarbetare ha tillräcklig kompetens och tillgång till verksamhetsanpassade metoder, arbetssätt och stöd för att genomföra arbetet. Fyra strategiska framgångsfaktorer behöver särskilt beaktas:

- mål och styrning, som grund för åtaganden och aktiviteter
- utbildning och kunskap
- metoder och arbetssätt
- stöd och samordning

2008-11-07

På kommunövergripande nivå ansvarar kommunledningsförvaltningen för att ett arbete omfattande dessa fyra framgångsfaktorer byggs upp och kontinuerligt vidareutvecklas. Förvaltningarna har motsvarande ansvar för sin styrning, utbildning, metodutveckling och samordning.

Mål och annan styrning

Det trygghetsfrämjande arbetet ska vidareutvecklas genom kommunens flerårsplaneprocess. Det innebär att berörda nämnder och förvaltningar med utgångspunkt från denna strategi ska ta fram åtaganden och aktiviteter för det trygghetsfrämjande arbetet i sina ettårsplaner.

Utbildning och kunskap

Det finns flera kunskapsbaserade program och metoder inom såväl brottsförebyggande- alkohol- och drogförebyggande- som trygghetsfrämjande arbete. Denna kunskap ska spridas till förtroendevalda, chefer och medarbetare. Ny kunskap från omvärldsbevakning och forskning ska kontinuerligt samlas in och beaktas tillsammans med risk- och skydds faktorer när insatser planeras.

Kommunledningsförvaltningen har det övergripande ansvaret för att kompetensutveckling erbjuds till stöd för det trygghetsfrämjande arbetet. Respektive förvaltning ansvarar för att medarbetarna får kunskap och utbildning som stöd i det trygghetsfrämjande arbetet inom sina verksamheter.

Metoder och arbetssätt

Kommunledningsförvaltningen och förvaltningarna ansvarar för att medarbetarna har kunskapsbaserade metoder, program och arbetssätt. Alla förvaltningar ska se till att kunskapsbaserade metoder och arbetssätt utvecklas och används i det trygghetsfrämjande arbetet.

Samordning och stöd

Det trygghetsfrämjande arbetet ska samordnas inom kommunen, både kommunövergripande och inom förvaltningarnas verksamheter. För detta krävs en samordnings- och stödfunktion där huvuduppgiften är att leda den strategiska utvecklingen av arbetet. Att samordna utbildning, metodutveckling och gemensamma förhållningssätt är också en viktig uppgift, liksom att ge chefer och medarbetare stöd och inspiration. På kommunövergripande nivå utgör säkerhetschefen, trygghetssamordnaren och säkerhetssamordnaren resurser och stödfunktioner i detta arbete, tillsammans med strategigruppen för trygghet.

Vidare kommer en ökad samordning att ske med övriga frågor av betydelse för den sociala dimensionen av hållbar utveckling. Det är bl.a. viktigt att syn-

2008-11-07

liggöra beröringspunkter mellan de olika frågorna, men också att fastställa och tydliggöra ansvar. Det gäller bl.a. kopplingen till arbetet med folkhälsa och tillämpningen av barnkonventionen i verksamheterna. Med ett nära samarbete inte minst mellan trygghetssamordnaren och folkhälsosamordnarna kan praktiska insatser, stöd och kompetensutveckling samordnas samtidigt som dubbelarbete undviks.

Styrning, ansvar och organisation

För att nå framgång med strategin för det trygghetsfrämjande arbetet krävs en tydlig styrning, ansvarsfördelning och organisation.

Den politiska styrningen

Kommunfullmäktige har det yttersta ansvaret för det trygghetsfrämjande arbetet. Under fullmäktige svarar kommunstyrelsen för ledning och samordning av arbetet. I kommunens ettårsplan fastställer kommunfullmäktige nämndernas åtaganden för att utveckla det trygghetsfrämjande arbetet. Varje nämnd och förvaltning ska på så sätt bidra till genomförandet av denna strategi, så att den får genomslag i verksamheten.

Brottsförebyggande rådet – Brå

De politiska företrädarna i det lokala brottsförebyggande rådet (Brå) utgörs av ordföranden för de nämnder som närmast berörs av det trygghetsfrämjande arbetet samt representanter för oppositionen. Trygghetssamordnaren är sekreterare och föredragande i rådet. Adjungerad är säkerhetschef, socialchef och närpolischef. Andra kompetenser kan vid behov knytas till rådet. Brås uppdrag är huvudsakligen att initiera, samordna och utvärdera åtgärder på lokal nivå som leder till att tryggheten ökar och brottsligheten minskar.

Brå har en beredningsgrupp som består av Brås ordförande, polischefen, socialchefen, säkerhetschefen och trygghetssamordnaren. Beredningsgruppens uppgift är att bereda och planera Brås möten.

Chefsamrådet i Södertörn

Kommunerna Botkyrka, Haninge, Nynäshamn, Huddinge och Salem och Södertörns polismästardistrikt har ett chefsamråd. Botkyrkas representation i rådet består av säkerhetschef, socialchef, förvaltningschefer för barn- och ungdom respektive utbildning och arbetsmarknad, kultur- och fritidschef samt närpolischef. I rådet diskuteras och skrivs avtal om gemensamma frågor inom det brottsförebyggande arbetet.

Kommundirektören och säkerhetschefen

Kommundirektören har på kommunstyrelsens uppdrag ytterst det förvaltningsmässiga ansvaret för att genomföra strategin för det trygghetsfrämjande

2008-11-07

arbetet i kommunorganisationen. Säkerhetschefen är processägare på kommundirektörens uppdrag och har en trygghetssamordnare som koordinator.

Strategigrupp för trygghetsfrämjande arbete

Strategigruppens funktion är att säkra arbetet med denna strategi på kort och lång sikt på berörda förvaltningar och i hela kommunorganisationen. En viktig uppgift är att samordna kommungemensamma och förvaltningsspecifika åtgärder. Säkerhetschefen leder strategigruppen. Strategigruppens ledamöter består av trygghetssamordnare, representanter från alla förvaltningar, utsedda av respektive förvaltningschef samt en företrädare för polisen. Till strategigruppen kan andra arbetsgrupper som arbetar med trygghetsfrämjande frågor knytas.

Områdesgrupper

Områdesgrupperna i Alby, Fittja, Hallunda-Norsborg, Tullinge och Tumba är en bas för det trygghetsfrämjande arbetet. Områdesutvecklarna är lokalt samordnande och för övergripande frågor vidare till trygghetssamordnaren som även för ut frågor till de geografiska områdena genom områdesutvecklarna.

Områdesgruppernas trygghetsgrupper

Framgångsrikt brottsförebyggande och trygghetsfrämjande arbete måste byggas på åtgärder i de lokala områdena och vara väl förankrat hos medborgarna och i de lokala nätverken. De trygghetsfrämjande insatserna som kräver samordning och centrala beslut bereds i trygghetsgruppen och trygghetsgruppen rapporterar till områdesgruppen.

Uppföljning

För att följa upp genomförandet av det trygghetsfrämjande arbetet krävs olika angreppssätt och metoder. Kommunledningsförvaltningen ska samordna uppföljningsarbetet för att effektivt kunna använda resultaten, ibland inom flera områden. Ett exempel är uppföljningen av det drogförebyggande programmet Örebro preventionsprogram som används inom folkhälsoarbetet, det trygghetsfrämjande arbetet, inom skolan och av föreningar.

Strategin för det trygghetsfrämjande arbetet ska kontinuerligt följas upp genom årsredovisningar och bokslut och genom det kommungemensamma skade- och incidentrapporteringssystemet Marsh plus.

All statistik ska samlas in, presenteras och analyseras med kön som övergripande indelningsgrund.

2008-11-07

Bilaga: Fördjupad beskrivning av trygghetsfrämjande arbete

Trygghetsfrämjande arbete – ett led i att uppnå ett hållbart Botkyrka

Denna strategi har anknytning till flera utmaningar i det av kommunfullmäktige fastställda dokumentet Ett hållbart Botkyrka. För att uppnå en hållbar utveckling i Botkyrka måste flickor och pojkar, kvinnor och män med olika social och etnisk bakgrund i alla våra kommundelar känna sig trygga oavsett bl.a. ålder, funktionshinder och sexuell läggning. Kopplat till utmaningarna för att uppnå ett hållbart Botkyrka har både den faktiska tryggheten och känslan av trygghet betydelse för invånarnas möjligheter att vara aktiva på arbetsmarknaden, klara sig bra i skolan, vara friska och må bra, samt ha förtroendet för varandra och demokratin.

Bakgrund

I april 1999 fattade kommunstyrelsen beslut om att Botkyrka kommun ska bedriva ett strategiskt brottsförebyggande arbete. Brottsförebyggande och trygghetsfrämjande arbete pågår nu inom olika förvaltningar, myndigheter och organisationer. Undersökningar och mätningar bland kommuninvånarna påvisar vikten av att fördjupa arbetet med trygghetsfrågan.

Sedan några år tillbaka finns alltfler kunskapsbaserade program och metoder inom det trygghetsfrämjande och brottsförebyggande arbetet. Det gäller även inom arbetet för att förebygga missbruk av alkohol och droger, vilket är en viktig del av insatserna för ett tryggare samhälle.

För att utveckla metoder som underlättar valet av åtgärder krävs en effektiv samordning och ett fortsatt arbete. Det är också viktigt att öka kunskapen om hur vi bör arbeta genom att kontinuerligt följa upp och utvärdera de insatser vi gör, samt ha en aktiv omvärldsbevakning. Det omfattar bl.a. att fortlöpande kartlägga behov av nya insatser, kompetensutveckling, förstärkning och samordning av arbetet.

Alla är berörda

Rättsväsendet kan inte ensamt bekämpa brottsligheten. Kommunen och olika myndigheter måste använda sina resurser och initiativ från medborgarna för att förebygga brottslighet. Kommunen måste därför känna till problemen så att den kan bestämma inriktningen av arbetet. Alla inblandade parter, där polismyndigheten är särskilt viktig, måste dela samma uppfattning.

2008-11-07

Det är nödvändigt att medborgarna själva, föreningslivet och intresseorganisationerna, fastighetsägarna, handeln och restaurangerna, försäkringsbolagen och representanter för näringslivet medverkar i det trygghetsfrämjande arbetet. De flesta som drabbas av brott gör det nära hemmet, där också orsakerna till brottsligheten finns och gärningsmannen ofta bor och vistas.

Vad menas med trygghetsfrämjande och brottsförebyggande arbete?

Det finns ingen egentlig definition av ordet trygghet, men det används på många sätt, vilket visar hur komplext begreppet är. Nedan beskrivs vad vi i Botkyrka kommun avser med trygghetsfrämjande och brottsförebyggande arbete.

Ett samhällsliv präglad av en känsla av tillhörighet, tillit och förtroende är den viktigaste faktorn för att skapa ett tryggt och mänskligt samhälle. Trygghet kan innebära mycket. Trygghet kan ses som exempelvis ekonomisk trygghet, social trygghet eller fysisk trygghet – inomhus och utomhus. Det kan även ses som trygga och goda uppväxtvillkor. En betydelsefull del i en strategi för att främja trygghet är brottsprevention. Samtidigt handlar trygghet inte bara om trygghet från brott utan även om förtroendefulla relationer till människor i sin omgivning. Trygghet kan även främjas genom boendeinflytande tillsammans med faktorer som belysning, landskapsarkitektur, gatu- och gångvägar och trafiklösningar. Trygghet är med andra ord en mycket sammansatt företeelse och, per definition, en subjektiv känsla.

Traditionellt arbetar kommunen med två former av brottsprevention – social och situationell. Social brottsprevention är insatser för att förhindra individens benägenhet att begå brott genom att stärka den personliga självkontrollen och banden mellan individen och samhället. Här finns flera beröringspunkter mellan det trygghetsfrämjande arbetet och folkhälsoarbetet.

Verksamheten i skolor, förskolor och fritidsverksamheter är en viktig bas för den sociala preventionen. Levnadsförhållanden spelar här en stor roll och det är viktigt med tidig social prevention.

Kunskapen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning måste finnas i alla kommunala verksamheter. Människor med psykisk funktionsnedsättning, ofta i kombination med andra funktionsnedsättningar, är särskilt utsatta vad gäller våld, bristande respekt och misskreditering.

För äldre kan otrygghet skapa isolering och rädsla. Att känna trygghet i sin vardag är en självklar rätt för alla.

2008-11-07

Situationell brottsprevention är insatser som ska förhindra situationer som kan leda till brott, till exempel genom att ta bort tillfällen till brott eller öka risken för upptäckt.

Den situationella preventionen omfattar också ett målinriktat arbete riktat mot den traditionella brottsligheten, det vill säga stölder, bedrägerier, våld och skadegörelse – den brottslighet som vanligen drabbar människor i deras vardag. Arbetet måste bygga på kunskap om effektiva åtgärder och om de grupper av flickor och pojkar, kvinnor och män som det är särskilt angeläget att rikta sig mot.

Utgångspunkter för det trygghetsfrämjande arbetet i Botkyrka

Det trygghetsfrämjande arbetet utgår från och är ett led i att efterleva en rad lagar och riktlinjer. Bland dem skollagen, arbetsmiljölagen, brottsbalken, socialtjänstlagen, hälso- och sjukvårdslagen, lagen om skydd mot olyckor och barnkonventionen.

Utöver lagstiftningen finns tre viktiga utgångspunkter för det trygghetsfrämjande arbetet i Botkyrka. Vi ska

- bedöma risker och skyddsfaktorer
- skapa sunda och säkra miljöer och produkter för barn och vuxna
- skapa sunda och säkra miljöer och produkter för äldre och personer med funktionsnedsättning.

Grundläggande för det trygghetsfrämjande arbetet är att kartlägga och analysera risker och skyddsfaktorer. Genom att studera risk- och skyddsfaktorer i ett bostadsområde, en skola eller kommun får man vägledning om vilka insatser som är viktiga. Kunskap om risker och skyddsfaktorer innebär inte minst fördelen att politiska beslut tydligare kan kopplas samman med praktiskt förebyggande och främjande arbete i vardagen. Risker och skyddsfaktorer finns på alla nivåer: individen, familjen, kamraterna, skolan, bostadsområdet och samhället.

För att illustrera risker och skyddsfaktorer på dessa olika nivåer kan man ta alkohol- och drogpreventionen som exempel. Det finns starka samband mellan brottslighet och alkohol: 70–75 procent av brotten begås av personer som är påverkade av alkohol eller droger.

På samhällsnivå handlar risk- och skyddsfaktorerna om hur lätt det är att få tag i sprit och droger och begå brott. Insatser mot langning, åldersgränser för inköp av sprit och tobak som efterlevs och låga gränser för trafikonykterhet har mycket stor betydelse för att minska riskerna. Risken ökar för problem och missbruk hos ungdomar i socialt segregerade bostadsområden och skolor där den fysiska miljön är eftersatt och brottsligheten hög.

2008-11-07

Resultatet av undersökningar visar också att det har betydelse för alkoholkonsumtionen och brottsbekämpningen när man stärker skyddsfaktorerna kring ungdomar som växer upp under svåra förhållanden. Ju fler skyddsfaktorer som finns kring ungdomarna, desto mindre alkohol dricker de och desto färre brott begår de.

Det är inte ovanligt att föräldrarna tror att det de säger och gör inte längre spelar någon roll när barnen blivit tonåringar. Det är vanligt att föräldrarna tar för givet att kompisarna är så mycket viktigare. Men forskningen visar att det inte alls förhåller sig så. Familjen och föräldrarna har i själva verket störst betydelse för att skydda unga från problem. Otydliga föräldraroller, låga förväntningar på barnen och dålig kommunikation är andra exempel på riskfaktorer i familjen. Mäns våld mot kvinnor och barn som bevittnar våld är ett allvarligt och omfattande problem, som bidrar till att många barn får problem i skolan, med kamraterna och hela livssituationen.

Riskfaktorer i skolan är ett negativt och stökigt skolklimat, skolk, skolsvårigheter och problem med att bli accepterad av kamraterna. Studier visar att skolkande elever är kraftigt överrepresenterade bland dem som använder droger och begår allvarliga brott. Det är en utmaning för skolorna att öka elevernas närvaro och snabbt fånga upp skolkande barn och ungdomar. Det finns ett antal metoder som utifrån omfattande forskning och utvärdering visat sig fungera.

En annan viktig utgångspunkt för det trygghetsfrämjande arbetet i Botkyrka är sunda och säkra miljöer och produkter, vilket har särskild betydelse för barn. Vägverkets återkommande undersökning om barns skolvägar visar att föräldrarna är allt oroligare, vilket även gäller vägen till grönområden, lekplatser och idrottsplatser.

En tredje utgångspunkt är vikten av sunda och säkra miljöer och produkter för att minska risken att äldre och personer med funktionsnedsättning skadas. Skadorna beror på vilka risker de utsätts för, till exempel i trafiken och bostaden, men också på om de orsakas av olyckshändelser eller våld.

Rörelsefriheten minskar ofta för den som är rädd, och äldre och personer med nedsatt rörlighet är mer beroende än andra av trygga områden för rekreation. Det finns samband mellan känslan av trygghet i ett område och upplevd hälsa. Om man har en känsla av otrygghet så påverkar det hälsan.

Jämställdhetsperspektiv

Trots att Sverige internationellt lyfts fram som världens mest jämställda land skiljer sig villkoren för flickor respektive pojkar, kvinnor respektive män fortfarande inom många samhällsområden. Det innebär att det också finns

2008-11-07

skillnader mellan könen både vad gäller faktisk och upplevd trygghet. Detta är viktigt att beakta om kommunens trygghetsskapande arbete ska bli framgångsrikt. Det ska göras bl.a. genom att i analyser och insatser genomgående synliggöra och beakta villkoren för båda könen.

Då pojkar och män är överrepresenterade både som offer och gärningsmän bl.a. när det gäller olyckor och våld, är det också viktigt att uppmärksamma och motverka återskapandet av genusordningar som bidrar till att upprätthålla en traditionell mansroll. Det är också ett viktigt led i arbetet för att bekämpa mäns våld mot kvinnor, vilket på sikt kommer att öka tryggheten för flickor och kvinnor både i hemmet och i samhället. Rätten till kroppslig integritet och självbestämmande är en grundläggande trygghetsfråga. Det omfattar också bekämpandet av hedersrelaterat förtryck och våld, som främst drabbar flickor och kvinnor, men också pojkar och män.

Social och etnisk bakgrund

Att synliggöra och beakta villkoren för flickor och pojkar, kvinnor och män i olika sociala och etniska grupper i våra kommundelar är ett viktigt led i det trygghetsfrämjande arbetet och har stor betydelse för såväl den faktiska som den upplevda trygghetssituationen. Detta gäller både de som har invandrat och de som är födda i Sverige.

En fråga av särskild betydelse bl.a. när det gäller etnisk bakgrund är risken för hatbrott. Hatbrott används ofta som benämning för brott med främlingsfientliga, islamofobiska, antisemitiska och homofobiska motiv. Det kan handla om allt från hot till våldsbrott och skadegörelse, där särskilt unga män är överrepresenterade både bland förövarna och dem som utsätts. Kännetecknande för hatbrott är att de ofta sker i människors vardag: i eller i närheten av hemmet, i skolan eller på arbetsplatsen. Vanligast är hatbrott med främlingsfientliga motiv.

Tillgänglighetsperspektiv

För en del personer kan en funktionsnedsättning innebära stora och livslånga svårigheter i det dagliga livet, medan andra endast har svårigheter vid vissa tillfällen eller under en begränsad period av livet. Alla ska kunna nyttja den service, det kommersiella utbud och de rekreativsmöjligheter som finns tillgängliga. Hur stor del av detta som en person har tillgång till påverkar hur hon eller han upplever sin trygghet. Viktigt att uppmärksamma när det gäller såväl faktisk som upplevd trygghet är också våld mot psykiskt funktionsnedsatta personer som många gånger har svårt att komma till tals på ett sätt som fungerar för dem. Kvinnor med funktionsnedsättning är mer utsatta i detta avseende än män i motsvarande situation.